

Berlevåg kommune

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2030

Planbeskrivelse

Vedtatt i kommunestyret 17.12.2020, sak 92/20

Arkivsak: 18/00671

Innhold

1.	Innledning.....	2
	Hva er kommuneplanens samfunnsdel?	2
	Hvorfor lager Berlevåg kommune en slik plan?	2
	Hvilke føringer gir overordnede myndigheter på utformingen?.....	2
	FNs bærekraftmål.....	2
	Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging	3
	Statlige planretningslinjer	3
	Sametingets planveileder, samt Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark.....	3
	Regionale planer og strategier	4
2.	Planprosessen.....	5
	Oppstart og planprogram	5
	Utredninger og medvirkning	5
	Utarbeiding av forslag til plan	5
	Behandling av planforslag	6
	Koblingen til kommunens økonomiplan	6
3.	Utfordringer: Sentrale funn fra utredninger og medvirkningsprosesser	7
	Folketall og alderssammensetning.....	7
	Barn og ungdom i Berlevåg	7
	Folkehelse.....	8
	Arealer: Boligbygging, næringsutvikling og friluftsliv.....	9
	Arealer for boligbygging	9
	Arealer for næringsutvikling.....	10
	Arealer for friluftsliv	10
	Hvordan har vi det rundt oss?.....	11
	Det frivillige Berlevåg – muligheter og utfordringer	11
	Framtidens klima – påvirker det oss?.....	11
	Kommuneøkonomien.....	12
	Oppsummering og konklusjon	12
4.	Kommuneplanens samfunnsdel: Planforslag	13
	Innledning og overordnede føringer	13
	Temaer for et attraktivt Berlevåg i 2030	13
	Temaer, mål og strategier	13
	Et kompetent Berlevåg.....	13
	Et utviklingsorientert Berlevåg	14
	Et trivelig Berlevåg.....	14

Et trygt Berlevåg	15
5. Arealstrategi	17
Et kompetent Berlevåg	17
Et utviklingsorientert Berlevåg	17
Et trivelig Berlevåg	17
Et trygt Berlevåg	17

1. Innledning

Hva er kommuneplanens samfunnsdel?

Det kommunale plansystemet er bygget opp slik at kommuneplanen er det høyeste nivået for planlegging. Kommuneplanen består av en samfunnsdel, og en arealdel. I samfunnsdelen skal de langsiktige, politiske prioriteringene ligge. Disse prioriteringene skal man følge når kommunen lager egne sektorplaner, økonomiplaner og når det lages reguleringsplaner.

Hvorfor lager Berlevåg kommune en slik plan?

Kommuneplanen er det viktigste overordna styringsdokumentet til kommunen. Berlevåg kommune har ikke hatt en samfunnsdel. Kommuneplanens arealdel er fra 1995, med en kystsonedel fra 2003. Berlevåg kommune har i praksis derfor ingen styringsdokumenter for den langsiktige utviklingen.

Kommuneplanlegging er en lovpålagt oppgave. Den gir kommunen mulighet til å styre fordelingen av ressurser og arealer mest mulig effektivt. Ved å se framover i tid, kan kommunen planlegge for endringer i stedet for å måtte ta ting på sparket.

Hvilke føringer gir overordnede myndigheter på utformingen?

Kommunen skal ta hensyn til statlige og regionale rammer. Nedenfor nevner vi de viktigste føringene som vi har tatt hensyn til i planleggingsarbeidet:

FNs bærekraftsmål

Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål for bærekraftig utvikling fram mot 2030. Disse målene er:

1. Utrydde fattigdom.
2. Utrydde sult.
3. God helse og livskvalitet.
4. God utdanning.
5. Likestilling mellom kjønnene.
6. Rent vann og gode sanitærforhold.
7. Ren energi til alle.
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst.
9. Industri, innovasjon og infrastruktur.
10. Mindre ulikhet.
11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn.
12. Ansvarlig forbruk og produksjon.
13. Stoppe klimaendringene.
14. Livet i havet: Bærekraftig bruk av havet og marine ressurser.
15. Livet på land: Bærekraftig bruk av økosystemer, stanse tap av artsmangfold.

16. Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner.
17. Samarbeid for å nå målene.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Regjeringen utarbeidet i 2019 et sett av forventninger til den regionale og kommunale planleggingen. Kommunen skal ta hensyn til disse forventningene i sin planlegging. Regjeringen beskriver forventningene slik:

Vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Målene som beskrives i forventningsnotatet er:

1. Planlegging skal brukes som et effektivt og godt styringsverktøy for bærekraftig samfunnsutvikling og arealbruk
2. Man ønsker vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet
3. Man ønsker en bærekraftig areal- og transportutvikling
4. Man ønsker byer og tettsteder der det er godt å bo og leve.

Statlige planretningslinjer

1. Gjennom planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning skal kommunen stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp samt miljøvennlig energiomlegging. Planlegging skal også bidra til at samfunnet tilpasser seg framtidig klimaendring.
2. Gjennom planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging skal kommunen fremme effektiv ressursutnyttelse, tilrettelegge for verdiskaping og næringsutvikling og fremme helse, miljø og livskvalitet. Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder.
3. Gjennom planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen skal kommunen søke å ivareta 100-metersbeltet langs sjø slik at allmennhetens interesser ivaretas og man unngår uheldig bygging langs sjøen.
4. Gjennom rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen skal kommunen:
  - a. Synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.
  - b. Gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling.
  - c. Gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn/interesser.

Sametingets planveileder, samt Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark
Planveilederen og retningslinjene overlapper hverandre. Nedenfor følger hovedpunktene i retningslinjene for endret bruk av utmark (høringsforslag 2020, §§ 5-7):

Endret bruk av utmark er planer og tiltak som innskrenker tradisjonell bruk av naturgrunnet. Kommunen skal vurdere virkninger for reindriften, for utmarksbruk og næringsutøvelse og for kultur og samfunnsliv.

Regionale planer og strategier

For fylkeskommunen er følgende relevante planer og strategier:

1. Regional transportplan for Finnmark 2018-2028
2. Regional vindkraftplan for Finnmark 2013-2025
3. Regional plan for Finnmark vannregion 2016-2021
4. Regional plan for kompetanse i Finnmark 2016-2028
5. Regional plan for kulturminner og kulturmiljø i Finnmark 2017-2027

I arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel har vi tatt hensyn til de føringene som er nevnt ovenfor.

2. Planprosessen

Oppstart og planprogram

Kommunen varslet oppstart av planarbeidet høsten 2018, og det ble da laget et forslag til planprogram, eller «plan for planleggingen». Den videre planprosessen har tatt hensyn til innspill og merknader.

Utredninger og medvirkning

I planarbeidet har vi laget en rekke utredninger på spesielle tema. I tillegg har vi gjennomført møter, bredt og snevert, hvor store deler av befolkningen har vært representert. Nedenfor følger en liste over det kunnskapsgrunnlaget vi har laget. Dette kunnskapsgrunnlaget er basis for de visjoner, målsettinger og strategier vi har formulert i samfunnsdelen:

- Sammendrag av medvirkningsprosesser:
  - Folkemøte på Stortua 22. mai 2019. Ca. 60 deltakere, hvorav ca. 10 ungdommer.
  - Møte med Kongsfjord bygdelag, 5. juni 2019.
  - Møte med seniorrådet, 18. september 2019
  - Møte med frivillige lag og foreninger, 18. september 2019
  - Møte med næringslivet, 19. mars 2019.
  - Ungdomskveld: Attraktive Berlevåg 2030, 2. mai 2019
- Prosjektrapport «Ungdom i Berlevåg» (Carina Amundsen)
- Sammendrag av Ungdataundersøkelsen, 2018
- Utredning: Arealbehov for boligutvikling
- Utredning: Arealbehov for næringsutvikling
- Utredning: Arealer for friluftsliv og fritidsbebyggelse
- Utredning: Befolkningsutvikling og folkehelse
- Utredning: Sentrale økonomiske måltall og kommunens handlingsrom
- Utredning: Berlevåg mot en ny klimaframtid

Utarbeiding av forslag til plan

I planprogrammet har vi brukt begrepet «attraktive lokalsamfunn» som teoretisk overbygning. Programteorien er laget av Telemarksforskning, og definerer et attraktivt lokalsamfunn som:

- Er attraktivt å bo i
- Er attraktivt å drive næring i
- Er attraktivt å besøke.

Attraktivitet er i denne programteorien direkte knyttet til *om folk flytter til eller fra kommunen*: Det er ting som vi kan påvirke lokalt, eller er unikt ved det enkelte stedet, og som påvirker flyttestrømmen til eller fra stedet (sammendragsrapport, TF-notat nr. 13/2013).

Mange andre forhold påvirker også flyttestrømmene, som strukturelle forhold og økonomiske rammebetingelser, men de kan ikke påvirkes av oss (Ibid.). Det beste lokalsamfunnet da kan gjøre er å tilpasse seg.

I utredningene og i møtene vi har hatt, har vi sett på hva samfunnet *selv* kan gjøre for å være attraktivt, og hvordan samfunnet kan *tilpasse* seg endringene som kommer.

Behandling av planforslag

Forslaget til samfunnsdel skal legges ut til høring og offentlig ettersyn. I høringsprosessen ønsker vi å tilrettelegge for en bred medvirkning. I tillegg vil statlige sektormyndigheter og regionale myndigheter uttale seg til planforslaget.

Etter at høringen er ferdig, blir innkomne merknader og forslag vurdert og eventuelt innarbeidet i planforslaget. Det endelige planforslaget blir lagt fram til kommunestyret for endelig vedtak.

Koblingen til kommunens økonomiplan

De strategiene som blir vedtatt i samfunnsdelen skal inngå i økonomiplanen for de kommende årene. Dette er fordi vi ønsker at målsettingene og strategiene i samfunnsdelen skal følges opp med konkrete tiltak i økonomiplan- og budsjettprosessene. Politisk nivå får dermed muligheten til å se tiltak i sammenheng, ut fra hvordan man ønsker å oppnå målsettingene i samfunnsdelen.

3. utfordringer: Sentrale funn fra utredninger og medvirkningsprosesser

Hvordan har vi det? Vi kan ikke vite hvor vi skal uten at vi vet hvor vi er. Vi har brukt kunnskapsgrunnlaget som er nevnt tidligere til å se på hva som er de viktigste utfordringene for Berlevågsamfunnet i dag, og hvordan vi ønsker at samfunnet skal framstå i 2030. I dette dokumentet ligger en «kortversjon». De som ønsker å gå dypere inn i statistikker og referater kan lese dokumentet «Kunnskapsgrunnlag».

Folketall og alderssammensetning

For en mer detaljert beskrivelse og drøfting av statistikken viser vi til utredningen «Befolkningsutvikling og folkehelse».

Hovedfunn:

- Folketallet i Berlevåg var i år 2000 1236 innbyggere. Pr. første kvartal 2020 var folketallet 947 innbyggere.
- De siste årene har utenlandske statsborgere utgjort en stadig større del av befolkningen. I 2018 var det over 80 litauiske statsborgere, tilsvarende over 8 % av innbyggertallet og halvparten av alle innbyggere med innvandrerbakgrunn.
- Statistisk sentralbyrå sin framskrivingsmodell forventer 890 innbyggere i 2030, og 844 innbyggere i 2040. Dersom arbeidsinnvandrere i større grad flytter ut fordi de ønsker å vende tilbake til sine hjemland, vil innbyggertallet bli enda lavere. Det er særlig de som er i arbeidsdyktig alder som flytter ut.
- Selv om folketallet samlet har gått ned, har antallet over 67 år økt. Etter framskrivningsmodellen vil dette fortsette. *Andelen* eldre i forhold til samlet folketall øker sterkt.
- Aldersgruppen over 66 år vil fortsette å vokse framover mot, og etter 2030.
- For kommunen som tjenesteyter, og for arbeidsgiverne i kommunen, er konsekvensen todelt:

1. *Avhengighetsfaktoren*, altså forholdstallet mellom antall i yrkesaktiv alder i forhold til eldre, blir verre. Det betyr at det blir færre skattebetalere som skal dekke kommunale kostnader til eldreomsorgen. Det betyr også færre pårørende og dermed flere enslige eldre. Det vil stille større krav til kommunens eldreomsorg.

2. *Rekrutteringsgapet*, altså forskjellen mellom de som går ut av arbeidslivet i forhold til de som går inn i arbeidslivet, øker. En betydelig del av befolkningen vil etter hvert bli pensjonister. Disse må erstattes dersom den totale sysselsettingen skal opprettholdes. Ungdomskullene i framtiden vil ikke være i nærheten av å dekke dette gapet. Samfunnet må erstatte *minimum 120 arbeidstakere med innflytting* fram til 2040. I tillegg bør kommunens arbeidsgivere legge til rette for at flere eldre arbeidstakere står lenger i stillingene sine.

Barn og ungdom i Berlevåg

For en mer detaljert beskrivelse og vurdering viser vi til utredningene «Befolkningsutvikling og folkehelse», et sammendrag av Ungdataundersøkelsen fra ungdata.no, prosjektrapport «Ungdom i Berlevåg» av Carina Amundsen, og «Sammendrag av medvirkningsprosessene».

Hovedfunn:

- Antall barn og unge 0-16 år er i 2020 under halvparten av nivået i år 2000.

- Etter befolkningsframskrivingen vil antallet fortsette å synke fram til ca. 2030, da det vil flate ut på ca. 90, hvorav ca. 60 i skolealder.
- Fødselsraten (fødte pr. 1000 innbyggere) er halvert fra år 2000 til i dag.
- Utdanningssektoren til sammen har fått mye bedre lokaler de siste årene. Det er målt trivsel i skolen i 10. klasse over mange år, og *resultatene er svært gode*, over landsgjennomsnittet og klart over nabokommuner.
- Resultatene fra nasjonale prøver (leseferdighet og regneferdighet i 5. klasse) viser at det over lang tid er målt *mye lavere ferdighet enn i landet som helhet*. Resultatene er også dårligere enn i nabokommunene. På grunn av lite datagrunnlag (få elever) får vi ikke ut data for standpunktkarakterer og eksamener i 10. klasse.
- Frafall fra videregående skole er fremdeles over landsgjennomsnittet. Men frafallet er betydelig redusert, og bedre enn i nabokommunene.
- Ungdom opplever at det er lite som skjer utenom fritidsaktiviteter – de savner uformelle møtesteder.
- De opplever sentrum som stygt og lite attraktivt.
- Ungdomsklubben burde hatt åpent flere dager i uken.
- LOSA er *svært* viktig for å få ungdom til å fullføre et utdanningsløp, og for å rekruttere dem inn i jobber hos kommunens arbeidsgivere.
- Ungdom er positiv til å flytte hjem etter utdanning hvis det finnes jobber for dem og utdanningen deres.

Barnevernreformen som trer i kraft fra 2022 gir kommunene større økonomisk og faglig ansvar for barnevernet. Tjenesten skjer i dag i samarbeid med Båtsfjord kommune, og er sårbar mht. rekruttering og kontinuitet.

Folkehelse

For en mer detaljert beskrivelse viser vi til utredningen «Befolkningsutvikling og folkehelse», «Folkehelseprofil 2020 Berlevåg» (Folkehelseinstituttet) og sammendrag av Ungdataundersøkelsen fra ungdata.no.

De nasjonale mål for folkehelsen er:

1. Norge skal være blant de tre landene i verden med høyest levealder
2. Vi skal ha flere leveår med god helse og trivsel
3. Vi skal ha samfunn som fremmer helse i hele befolkningen.

Hovedfunn:

- Forventet levealder i Berlevåg lavere enn landsgjennomsnittet, særlig for kvinner.
- Andelen ungdom i Berlevåg som har overvekt og fedme er klart høyere enn i landet som helhet. Ungdom i Berlevåg er også mindre fornøyd med egen helse, og er mindre fysisk aktiv.
- Bruken av diabetes-2-medikamenter er høyt i alle aldersgrupper.
- Forekomsten av hjerte- og karsykdommer er klart over landet for øvrig, og dette gir utslag som dødsårsak for tidlig død.
- Kreftsykdommer er mer utbredt enn landsgjennomsnittet. Særlig gjelder det lungekreft. Nye krefttilfeller er også klart høyere enn for landet. KOLS følger tendensen til lungekreft.
- Muskel- og skjelettlidelser avviker ikke fra landet ellers.
- Bruk av en del medisiner, særlig smertestillende midler, sovemidler/beroligende midler, astma- og allergimidler samt antibiotika ligger langt under landsgjennomsnittet.

- Den psykiske helsen er på samme nivå som Finnmark, og noe dårligere enn landet ellers. Men en del ungdommer sliter med dårlig selvbilde og ensomhet.
- Enslige med barn har en dårligere inntektsutvikling enn andre grupper. Par med barn øker mest.
- Andelen uføretrygdede er på landsgjennomsnittet.

Hva påvirker folkehelsen?

Helsedirektoratet har listet opp følgende faktorer:

- Psykisk helse og livskvalitet: Stress og mestring, sosial støtte, deltakelse, nettverk, nærmiljø, fritid og frivillighet.
- Utdanning: Som en viktig del av oppveksten, som ressurs for enkeltmennesker og som grunnlag for deltakelse i samfunnet.
- Økonomi: Helsen i befolkningen blir bedre med økende inntekt. Kommunens utforming av tjenester og velferdsordninger kan ha betydning for innbyggernes økonomi, og dermed også for helsen og fordeling av helse i befolkningen.
- Bolig: Dårlige boforhold kan være helseskadelige. Kommunale virkemidler med betydning for bolig, boforhold og bosituasjonen for innbyggerne.
- Arbeid: Risikofaktorer ved arbeidsmiljøet, og muligheten til å ha et arbeid, forhindre utstøting fra arbeidslivet.
- Miljørettet helsevern: Biologiske, kjemiske og fysiske miljøfaktorer som kan påvirke helsen.
- Skader og ulykker: Kan kommunen bidra til å forebygge skader og ulykker.
- Ernæring: Dårlig kosthold gir dårlig helse. Kommunens rolle med råd og anbefalinger om kosthold, fra barnehagenivå og opp.
- Alkohol: Drikkemønstre, helseskader og andre konsekvenser av alkoholbruk. Kommunens alkoholpolitiske rolle, regulatoriske virkemidler, rusmiddelforebyggende tiltak og tidlig intervensjon.
- Fysisk aktivitet: Tilrettelegge for økt fysisk aktivitet gjennom konkrete tiltak og virkemidler.
- Seksuell helse: Tilrettelegging og utforming av tiltak rettet mot positiv seksuell helse, selvbestemmelse, mestring og råderett og kropp og seksualitet.
- Tobakk: Tobakksforebyggende tiltak: Tobakksfri oppvekst, røykeforbud, tilsyn, hjelp til tobakksavvenning, forebyggende helsetjenester.

Det er behov for et bedre kunnskapsgrunnlag for folkehelsearbeidet i kommunen. Da kan de viktigste folkehelseutfordringene beskrives, og målrettede tiltak kan settes inn.

Arealer: Boligbygging, næringsutvikling og friluftsliv

Arealer for boligbygging

For en mer detaljert oversikt viser vi til utredningen «Arealbehov for boligutvikling».

Hovedfunn:

- Det aller meste av boligene i kommunen er eneboliger og tomannsboliger. Det er få leieboliger på markedet, men leieprisene tyder på høy etterspørsel.
- 85 % av innbyggerne eier boligen sin selv.
- Regulerte boligtomter finnes i «nybyggerfeltet» samt mellom dette og Ordfører Jentoftsveg. Et fåtall av dem er byggeklare, og de er tilrettelagt for eneboliger.
- Bolig- og tomtstrukturen er tilpasset familiestørrelser og ønsket om å eie boligen sin selv.
- Berlevåg kommune har en boligplan, med målsettinger som ikke er nådd.

- Flere vil i framtiden ønske å leie bolig framfor å eie den.
- Flere, særlig eldre, ønsker å bo nær eller i sentrum.
- Nye sentrumsnære boligarealer kan utvikles, men krever betydelige grunnlagsinvesteringer.
- Boligpolitikken vil bli en kritisk faktor for rekruttering av arbeidskraft de kommende årene.

Et tiltak for å se boligpolitikken i kommunen i sammenheng kan være å utvikle boligplanen til ikke bare å gjelde eldre og vanskeligstilte på boligmarkedet, men å gjelde boligbygging i sin helhet.

Arealer for næringsutvikling

For en mer detaljert oversikt viser vi til utredningen «Arealbehov for næringsutvikling».

Hovedfunn:

- Næringsarealene i Berlevåg sentrum og indre havn omfattes av en relativt ny områderegulering. Reguleringsplanen er ikke god nok i forhold til behovet.
- Begrensede muligheter for større utvidelser eller nye etableringer.
- Det er nok arealer for utvikling av reiselivsbasert næring i området.
- Utvikling for større nærings- og industriformål må skje utenfor Berlevåg tettsted. Området på og ved Revnes peker seg naturlig ut, bl.a. pga. god vegforbindelse og kaiarealer.
- I Kongsfjord er store områder i havna regulert til næringsformål i en relativt ny områderegulering. Det ser ikke ut til å være behov for å avsette nye områder til næring.
- Ingen områder som er avsatt til akvakultur i kystsonenplanen (2002) er i bruk.
- Bruken av kystsonen må vurderes i kommende arealdel.
- En utvidelse av næringsarealer i Berlevåg vil få noe betydning for reindriftsnæringen.

Arealer for friluftsliv

For en mer detaljert oversikt viser vi til utredningen «Arealer for friluftsliv og fritidsbebyggelse».

Hovedfunn:

Tilgjengelighet til arealer for lek, idrett, friluftsliv og fritid er viktig, da det bidrar til økt trivsel, og bedre folkehelse.

- Nesten all fritidsbebyggelse er regulert i bebyggelsesplaner (reguleringsplaner) for Kongsfjorddalen, Molvik og Gulgo.
- Pr. 2019 var ca. 25 hyttetomter ledige.
- En stor utfordring er gapet mellom innbyggernes forventninger til hva som kan bygges, og bestemmelsene i bebyggelsesplanene.
- Det finnes mindre parkområder i Berlevåg og Kongsfjord, uten at de er brukt mye.
- For lek og lavterskel idrett finnes flere tilbud i Berlevåg og Kongsfjord.
- For øvrige idrettstilbud finnes fotballbane og motorcrossbane i Berlevåg.
- Det er et stort antall turstier i kommunen, der særlig Berlevåg Turn- og idrettsforening har bidratt med lavterskel trimtilbud.
- Det er to åpne hytter i kommunen: Eidelvhytta mellom Berlevåg og Gulgo, og Risfjordkrysset, ca 6 km fra fv. 890 i Kongsfjorddalen.
- Det er 11 skuterløyper i kommunen, inkludert tilknytningsløyper til Båtsfjord og Tana.
- Det er mangel på fortøyningsplasser for fritidsfartøyer og ramper for utsetting og opphaling.

Aktivitetsbaserte fritidstilbud er viktig for bolyst, og det bør jobbes mer med å gjøre områder tilgjengelige både sommer og vinter, og uavhengig av funksjonsgrad.

Hvordan har vi det rundt oss?

Hovedfunn:

I møter vi har hatt om hvordan kommunesamfunnet framstår i dag, er et gjennomgående tema at vi ikke gjør nok for å få det ryddig og trivelig rundt oss. Spesielt gjelder dette sentrum i Berlevåg:

- Det ryddes ikke opp etter byggeprosjekter
- Sjøppel etterlates
- Ting som skal lagres, hensettes på tilfeldige, «tilgjengelige» steder
- Stygge bygningsfasader
- Ikke fortau, ikke skille mellom gående og kjørende
- Tilfeldig parkering, særlig utenfor butikker.
- Ingen grønne lommer

Et penere sentrum krever fysiske tiltak sammen med holdningsendringer hos oss selv, bedrifter og kommunen.

Det frivillige Berlevåg – muligheter og utfordringer

Frivillig kulturliv bidrar til følelsesmessig stedstilhørighet, styrker sosiale bånd og etablerer nettverk. «Limet i samfunnet».

Hovedfunn:

- Sosialiserer og integrerer
- Bidrar til økt folkehelse
- Markedsfører kommunesamfunnet utad, bidrar til bedre omdømme.
- Vanskelig å rekruttere folk inn i viktige funksjoner
- Slitasje på enkeltmennesker.
- Ingen samlende overbygning.
- Lokaler og logistikk gir mye ekstraarbeid.
- Konkurransen fra andre tilbud og aktiviteter
- Vi må ha godt samspill mellom kulturliv, næringsliv og kommune
- Folk må møte opp på arrangementer
- Vi må bli flinkere til å inkludere barn fra familier med lav inntekt.

Framtidens klima – påvirker det oss?

For en nærmere beskrivelse viser vi til utredningen «Berlevåg mot en ny klimaframtid».

Hovedfunn:

- Generelt ventes årstemperaturen i 2100 å være 5-6 grader høyere enn i perioden 1971-2000. Størst temperaturøkning skjer om vinteren. Vekstsesongen vil øke med 1-3 måneder.
- Årsnedbøren ventes å øke med 20 %, mest om sommeren. Det blir flere perioder med kraftig nedbør. Dette får betydning for hvordan «faste flater» som asfalt blir drenert unna, særlig i bebyggelsen. Det bør undersøkes om enkelte vassdrag kan få regnflom som de ikke har hatt før.
- Havnivået vil øke. Netto havnivåstigning blir 60-78 cm. Stormflonivået vil også øke. Nye kaianlegg, fyllinger, veganlegg og bebyggelse nær sjøen må dimensjoneres i forhold til dette. Konsekvenser for eksisterende anlegg må vurderes. Fv. 890 er utsatt for erosjon på enkelte punkter mellom Kongsfjord og Berlevåg.

- Det er mulig økt sannsynlighet for våtsnøskred pga. regn på snødekket underlag. I hovedsak gjelder dette områder langs fv. 890 hvor det jobbes med å redusere skredfaren.
- Mindre steinspranghendelser kan bli hyppigere. Hvis biler treffes, blir konsekvensene store.
- For næringslivet er det usikkert hvordan fiskebestander og migrasjonsmønster vil påvirkes. Nye fiskeslag kan bli kommersielt utnyttbare i Berlevåg.

Kommuneøkonomien

For kommunen som tjenesteyter vil kommunens handlefrihet være en nøkkelfaktor for å gjennomføre mange av de prioriteringene som ligger i samfunnsdelen. For en nærmere beskrivelse viser vi til utredningen «Sentrale økonomiske nøkkeltall og kommunens handlingsrom». Denne er også supplert med en enkel SWOT-analyse (styrker, svakheter, muligheter og trusler).

Hovedfunn:

- Investeringene de senere år i havn, skole og basseng gjør at gjeldsgraden i kommunen er historisk høy.
- Øking i rentenivået vil gi store utslag for kommunen.
- Befolkningsnedgang gir reduksjon i rammeoverføringene.
- Det er usikkerhet knyttet til en viktig inntektskilde som eiendomsskatten.
- Kraftig vekst i den eldre befolkningen fører til økte kostnader til eldreomsorg.
- Utgiftsnivået må reduseres.
- Tjenestesamarbeid med nabokommuner kan gi reduserte kostnader.

Oppsummering og konklusjon

Kunnskapsgrunnlaget viser at kommunesamfunnet har sterke og svake sider, noen trusler, men også muligheter. Vi vil særlig peke på fire utfordringer som er spesielt viktige å løse for at Berlevåg skal være en attraktiv kommune på lengre sikt:

1. **Vi blir flere eldre.** Kommunens eldreomsorg på dimensjoneres og tilpasses framtidens behov.
2. **Vi blir færre som jobber.** Flere går ut av arbeidslivet enn vi klarer å rekruttere inn. Utfordringen er ikke mangel på jobber, men mangel på folk.
3. **Berlevåg sentrum er lite attraktiv.** Rot, henslengt materiell og forfalne bygninger gjør samfunnet lite innbydende for oss selv, besøkende og for de som tenker å flytte hit.
4. **Næringsutvikling på Revnes.** Dette vil føre til industriutvikling som gir utfordringer for boligutviklingen, infrastrukturen og beredskapen i kommunen.

4. Kommuneplanens samfunnsdel: Planforslag

Innledning og overordnede føringer

Kommuneplanens samfunnsdel er grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Alle kommunale planer skal være forankret i kommuneplanens samfunnsdel, og planene skal inneholde et kapittel der de beskriver hvordan planene ivaretar målsettinger og strategier i samfunnsdelen.

Samfunnsdelen er styrende for kommunens økonomiplanarbeid.

I sammenheng med samfunnsdelen utarbeides det en egen planstrategi som gir føringer for den kommunale planleggingen fram til 2023.

Alle skal ha like muligheter for personlig utvikling, livsutfoldelse og å delta i samfunnet. Universell utforming er derfor et bærende element i kommuneplanens samfunnsdel og skal innarbeides i all kommunal planlegging og utbygging.

Temaer for et attraktivt Berlevåg i 2030

Ut fra det grunnlagsarbeidet som er gjort, foreslår vi fire temaer, hver med sine målsettinger («hva vil vi?») og strategier («hvordan gjør vi det») for et attraktivt Berlevåg i 2030:

1. Et kompetent Berlevåg
2. Et utviklingsorientert Berlevåg
3. Et trivelig Berlevåg
4. Et trygt Berlevåg

Temaer, mål og strategier

Et kompetent Berlevåg

Hva vil vi?	Hvordan gjør vi det?
En oppvekstsektor hvor barna utvikler kunnskap, ferdigheter og holdninger til beste for seg selv og samfunnet de bor i.	Vi har et godt og motiverende undervisningspersonell som ser eleven. Vi skal ha et godt samarbeid mellom skole og hjem. Vi skal ha et godt fysisk og sosialt læringsmiljø. Vi skal jobbe for at flest mulig gjennomfører videregående utdanning.
Et næringsliv med effektivitet og kompetanse som utviklingsfaktor	Næringslivet jobber med etter- og videreutdanning Næringsaktørene jobber for bedre samarbeid internt og eksternt. Bidra til å støtte forsknings- og utviklingsprosjekter i regi av næringslivet Rekruttere, og følge opp utflyttede berlevåginger under utdanning. Tilrettelegge for at eldre arbeidstakere som ønsker det, kan jobbe lengre.
Kompetent og tjenestevillig offentlig sektor	Videreutvikle digitale løsninger, bl.a. selvbetjening Holde et høyt servicenivå og god tilgjengelighet Jobbe for likestilling Gjennomføre kompetansekartlegginger Jobbe for etter- og videreutdanning

	<p>Styrke tjenestesamarbeid med nabokommunene</p> <p>Rekruttere, og følge opp utflyttede berlevåginger under utdanning.</p> <p>Tilrettelegge for at eldre arbeidstakere som ønsker det, kan jobbe lengre.</p> <p>Ivareta et godt arbeidsmiljø for alle arbeidstakere.</p>
--	---

Et utviklingsorientert Berlevåg

Hva vil vi?	Hvordan gjør vi det?
Økt tilflytting for å beholde rekruttering til arbeidsplassene	<p>Utvikle gode og fleksible boligtilbud</p> <p>Ha høy kvalitet på offentlige tjenester</p> <p>Tilby attraktive arbeidsplasser</p> <p>Gjøre et godt integreringsarbeid</p>
Utvikle Berlevåg som energikommune	<p>Tilrettelegge nok arealer for industri og næringsutbygging</p> <p>Tilrettelegge nok arealer til kraftproduksjon og distribusjon</p> <p>Gjøre markedsførings- og påvirkningsarbeid</p> <p>Berlevåg skal bli en klimanøytral kommune.</p>
Utvikle Berlevåg som reiselivskommune	<p>Videreutvikle kultur- og naturbasert reiseliv.</p> <p>Bidra til å utvikle Varangerregionen som reiselivsmål.</p>
Videreutvikle eksisterende næringsliv	<p>Ivareta gode havneforhold i Berlevåg, og utvikle Kongsfjord havn</p> <p>Sørge for nok arealer for aktørene i fiskerinæringen og annen næring.</p>
Boligstruktur som er attraktiv for alle	<p>Tilrettelegge arealer og tomter for ulike boligtyper.</p> <p>Etablere flere sentrumsnære boliger.</p> <p>Ikke beboelige hus skal saneres.</p> <p>Utvikle en strategiplan for framtidens boligbygging og boligforvaltning.</p>
God arealforvaltning	<p>Revidere arealplaner for Berlevåg sentrum/havn.</p> <p>Avklare arealkonflikter tidlig i planprosesser.</p> <p>Ivareta interessene til naturmangfold, kulturminner og reindriftsnæringen.</p>
Barn og unge må høres i samfunnsutviklingen	<p>Kommunen må sørge for aktiv medvirkning i planarbeidet.</p> <p>Bruke ungdomsrådet aktivt.</p>

Et trivelig Berlevåg

Hva vil vi?	Hvordan gjør vi det?
Et attraktivt Berlevåg sentrum	<p>Gjennomføre opprusting av trafikkarealer: Gateløp, kryss, fortauer og trafikkikkerhet.</p> <p>Lage og styrke formelle og uformelle møteplasser.</p>

	Sørge for at alle offentlige områder skal være tilgjengelige for alle (universelt utformet).
Et ryddig Berlevåg	Gjennomføre tiltak for å hindre forsøpling. Ha større fokus på å holde egne eiendommer/arealer ryddige. Følge opp ulovlig deponering/hensetting.
Berlevåg skal ha et aktivt frivillig kulturliv	Få til gode rammebetingelser for det frivillige arbeidet. Motivere innflyttere til å delta aktivt i kulturlivet.
I Berlevåg skal barn og ungdom trives	Ha et variert fritids- og aktivitetstilbud. Gi sommerjobbmuligheter for ungdom i alle utdanningsløp. Markedsføre Berlevåg overfor ungdom under utdanning.

Et trygt Berlevåg

Hva vil vi?	Hvordan gjør vi det?
Trygg og sikker oppvekst for barn og unge	Ha et nært samarbeid mellom hjem, barnehage, skole, barnevern og helsetjenesten. Ha nulltoleranse mot mobbing, vold og overgrep. Sørge for trygg skolevei.
Vi vil jobbe for et aldersvennlig samfunn	Gi mulighet for eldre til å delta i arbeidslivet så lenge de ønsker. Legge til rette for fysisk aktivitet og sosiale møteplasser og nettverk. Boligtilrettelegging etter behov og funksjonsevne. Bruke de eldres erfaring og kunnskap i planlegging og samfunnsutvikling.
Vi ønsker et godt helse- og omsorgstilbud	Videreutvikle den hjemmebaserte omsorgen for å fange opp økingen i antall eldre. Ha en god primærhelsetjeneste. Fremme psykisk helse i planer og tiltak.
Vi ønsker å styrke folkehelsen	Kartlegge folkehelseutfordringene, hvorfor de oppstår, og sette i verk tiltak for å forbedre folkehelsen. Arbeide for å beholde og styrke lavterskeltilbud.
Sosial boligbygging for de som trenger det.	Tilrettelegge for at vanskeligstilte på boligmarkedet har tilfredsstillende boligstandard. Tilrettelegge for at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig.
Beredskap som tilpasser seg framtidig utvikling	Beredskapsutfordringer vurderes i overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse.
Framtidige klimaendringer håndteres nå	Vurdere klimautfordringer i overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse.

	<p>Utarbeide strategi for lokal reduksjon av utslipp av klimagasser. Vurdere klimaendringer og klimatilpasning i all kommunal planlegging.</p>
--	--

5. Arealstrategi

Arealstrategien er bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen. Arealstrategien skal gi føringer for kommunens langsiktige arealbruk. Disse føringene skal vi ta hensyn til når arbeidet med kommuneplanens arealdel starter.

Samfunnsdelen angir verdivalg, der motstridende hensyn må veies mot hverandre. Når vi lager arealstrategien skal vi også ta hensyn til de føringer som kommer fra det regionale og nasjonale nivået. Det betyr bl.a. at vi skal ivareta naturmangfoldet, vern av kulturminner, tilpasse oss klimaendringer, redusere klimagassutslipp og arbeide for god folkehelse. Samtidig skal vi arbeide for at barn og unge får en god og trygg oppvekst, at næringslivet får gode rammebetingelser og at vi har høy bolyst.

I planforslaget har vi definert fire hovedtemaer for et attraktivt Berlevåg i 2030.

Nedenfor beskriver vi hva kommunen må prioritere i arealdelen for å nå målsettingene i de fem hovedtemaene.

Et kompetent Berlevåg

Temaet har ingen arealmessige konsekvenser i seg selv.

Et utviklingsorientert Berlevåg

- Havneområdene i kommunen skal utvikles slik at bedrifter på sjø og land får best mulige forhold for å utvikle egen virksomhet og samarbeide med andre bedrifter.
- Eventuelle større utviklingsprosjekter skal utvikles nær, men ikke inne i tettstedsområder.
- Vi skal avklare eventuelle nye områder for boligbygging i Berlevåg.
- Vi skal avklare framtidig arealbehov for fornybar energiproduksjon.
- Vi skal avklare bruken av sjøarealene i kommunen.
- Vi skal avklare hvor det er særlig viktig å ta vare på kulturminner/kulturmiljø, jordbruksmiljø og naturmangfoldet i kommunen.
- Vi skal ha dialog med reindriftsnæringen om deres arealbehov.
- Vi skal ha en god og inkluderende arealplanprosess.

Et trivelig Berlevåg

- Vi skal utvikle Berlevåg sentrum til et attraktivt og trafiksikkert sentrumsområde.
- Vi skal jobbe for lavterskel friluftstilbud nær tettstedene og i hytteområdene.
- Kulturminner og kulturmiljø skal sikres i kommunal planlegging. Trusler på grunn av klimaendringer skal kartlegges.
- Vi skal ivareta arealene for friluftsliv og stimulere til bruk av naturen som rekreasjonsarena.
- Vi skal avklare hvordan hytteområdene i kommunen skal utvikles, herunder standardkrav.

Et trygt Berlevåg

- Vurdere hvilke arealmessige utfordringer som klimaendringer vil gi.
- Vi skal tilrettelegge for at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig.
- Vi skal tilrettelegge for trygge veier og uteområder.